

C/2025/4206

20.8.2025

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Ponovna industrializacija Evrope – priložnost za podjetja, zaposlene in državljane med krizo življenjskih stroškov

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2025/4206)

Poročevalec: **Andrés BARCELÓ DELGADO (ES-I)**

Soporočevalka: **Monika SITÁROVÁ (SK-2. kat.)**

Svetovalca	Vega GIL OYAREGUI (za poročevalca I. skupine) Juan José LUIS DELGADO (za soporočevalko 2. kategorije)
Sklep plenarne skupščine	5. 12. 2024
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika
Pristojnost	posvetovalna komisija za spremembe v industriji (CCMI)
Datum sprejetja na seji CCMI	4. 6. 2025
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	18. 6. 2025
Plenarno zasedanje št.	597
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	197/0/2

UVODNA OPOMBA

To mnenje je del večjega svežnja mnenj Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) o krizi življenjskih stroškov. V svežnju želi EESO preučiti različne vidike tega izziva na področjih politik ter evropskim in nacionalnim oblikovalcem politik, organizacijam civilne družbe in drugim deležnikom ponuditi celovit in obsežen sklop priporočil. Sveženj vključuje sedem sektorskih mnenj ⁽¹⁾, od katerih vsako obravnava vprašanja na relevantnem področju politike. Hkrati so v krovnem mnenju ⁽²⁾ predstavljena splošna politična priporočila za celostno reševanje krize življenjskih stroškov in krepitev odpornosti proti prihodnjim krizam.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja pobudo Komisije za kompas za konkurenčnost, ki se osredotoča na izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva EU, da bi nadoknadili zaostanek za ZDA in Azijo. Razvoj kompasa za konkurenčnost mora vključevati jasne metrike uspešnosti, da se institucijam EU in deležnikom omogoči spremljanje uresničevanja vseh njegovih ciljev. Za izboljšanje konkurenčnosti EU so potrebne tudi večje zasebne in javne naložbe.

⁽¹⁾ Mnenja EESO Ponovna industrializacija Evrope – priložnost za podjetja, zaposlene in državljane med krizo življenjskih stroškov, Izhod iz kriz – ukrepi za odporno, povezano in vključujoče evropsko gospodarstvo (UL C, C/2025/3195, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3195/oj>), Kako nefunkcionalnost enotnega trga prispeva k naraščajočim življenjskim stroškom (UL C, C/2025/3189, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3189/oj>), Postopno opuščanje subvencij za fosilna goriva ob zagotavljanju evropske konkurenčnosti, blaženju krize življenjskih stroškov in spodbujanju pravičnega prehoda (UL C, C/2025/3191, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3191/oj>), Razdrobljenost dobavnih verig in vpliv na življenjske stroške (UL C, C/2025/4209, 17.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4209/oj>), Načini spopadanja z izgubo kupne moči in tveganjem povečanja neenakosti, izključenosti in marginalizacije (UL C, C/2025/4208, 17.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4208/oj>) ter Rast cen prevoza, energije in stanovanj: vloga kakovostnih javnih storitev pri spopadanju z visokimi življenjskimi stroški (UL C, C/2025/3192, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3192/oj>).

⁽²⁾ ECO/660 – Priporočila organizirane civilne družbe za reševanje krize življenjskih stroškov (v pripravi).

1.2 V delovni program Komisije za leto 2025 je vključen akcijski načrt za cenovno dostopno energijo. EESO od Komisije želi zagotovilo, da bo z načrtom poskrbljeno za zanesljivo oskrbo z električno energijo ter stabilno, konkurenčno in predvidljivo ceno. Načrt bi moral vključevati tudi nizkoogljično energijo iz obnovljivih virov in obnovljivih goriv nebiološkega izvora (RFNBO).

1.3 V središču procesa ponovne industrializacije mora biti odprta strateška avtonomija, ki bo omogočala dostop do surovin, diverzifikacijo virov in povečanje odpornosti gospodarstva EU. Da bi podjetja spodbudili k vzpostavitvi proizvodnje v EU, EESO priporoča sprejetje industrijske politike, ki temelji na pristopu vrednostne verige, v skladu s katerim so v prehodu enako pomembne dejavnosti višje in nižje v verigi. To je mogoče doseči s povečanjem števila partnerstev z državami nečlanicami EU in racionalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj ob hkratnem zagotavljanju spoštovanja delovnih, socialnih in okoljskih standardov, da bi podprli rast lastne ekstraktivne industrije v EU.

1.4 Zakonodajalci EU morajo prihodnji akt o pospeševanju razogljčenja industrije uporabiti za doseg trajnosti alternativnih poslovnih modelov in poslovnih modelov krožnega gospodarstva, tako da ponudijo pospešen postopek izdaje dovoljenj ter finančno in politično podporo podjetjem, ki so zavezana prehodu. Predlog akta o krožnem gospodarstvu bi moral jasno izražati podporo podjetjem s krožnim modelom poslovanja, vlagateljem pa vlivati zaupanje, da je EU idealno okolje za razvoj čistih rešitev.

1.5 Socialni dialog, vključno s kolektivnimi pogajanjmi, mora biti del procesa ponovne industrializacije, da se okrepi socialni vidik enotnega trga.

1.6 Za ponovno industrializacijo je potreben namenski program za inovativnost s konkretnimi cilji, ki se nanašajo tako na obstoječe industrijske panoge kot nov razvoj in temeljijo na socialnem dialogu. Za ta program bodo potrebne javne naložbe, ki jih mora spremljati socialna pogojenost, kot je opredeljena v dogovoru o čisti industriji.

1.7 EESO predlaga, naj EU spodbuja programe javno-zasebnega partnerstva za krepitev industrijskih naložb s posebnim oddelkom za spodbujanje podjetništva mladih v proizvodnem sektorju. S programom bi bilo treba spodbujati sodelovanje med javnimi institucijami in zasebnimi podjetji za pospešitev inovacij in trženja novih tehnologij.

1.8 EESO poziva, naj Komisija s prihodnjim predlogom o uniji spretnosti poskrbi za neposredno priznavanje in potrjevanje spretnosti delavcev po vsej EU, potem ko jih priznajo javni organi ene države članice, s čimer se zmanjšajo birokratska bremena. Komisija mora uvesti vseevropski program za spodbujanje pošteno plačanih vajeništev v industriji med mlajšimi generacijami in podpirati večjo odpornost delovne sile. Oblikovati bi morala tudi orodja za predvidevanje in obvladovanje sprememb ter ponuditi načrt pravičnega prehoda, ki vključuje izpopolnjevanje in preusposabljanje delovne sile kot del socialnega dialoga.

1.9 Shema čistega javnega naročanja je priložnost za nediskriminatorno spodbujanje in priznavanje prizadevanj podjetij EU za trajnostnost.

1.10 EESO želi, da se za večjo konkurenčnost ter ohranitev in razvoj industrijske proizvodnje v EU s svežnji omnibus poskrbi za regulativno skladnost ter pravno varnost podjetij in delavcev, racionalizirajo postopki za izdajo dovoljenj, da bodo jasnejši, hitrejši in predvidljivejši, ter skrajšajo delovni postopki poročanja in prepreči odvečno poročanje. Harmonizacija standardov za čiste tehnologije po vsej EU lahko podjetjem tudi olajša dostop do trga in izpolnjevanje predpisov.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Glede na nekatere makroekonomske kazalnike naj bi bilo delovanje gospodarstva EU sprejemljivo, saj je inflacija nižja, stopnja brezposelnosti zelo nizka, stroški energije pa ugodnejši kot med energetske krizo leta 2022. Vendar je raziskava Eurobarometer Evropske komisije jeseni 2022 pokazala, da so za 93 % državljanov EU največji problem **naraščajoči življenjski stroški** ⁽³⁾. To še vedno velja, saj so bili življenjski stroški (42 %) in gospodarske razmere (41 %) glavni temi, ki sta evropske državljane spodbudili k udeležbi na zadnjih evropskih volitvah junija lani ⁽⁴⁾. Poleg tega je v zadnji obsežni raziskavi Eurofounda iz leta 2024 o težavah pri shajanju iz meseca v mesec poročalo več anketirancev kot v predhodnem letu, pri čemer je 30 % anketirancev dejalo, da se je bilo težko ali zelo težko prebiti skozi mesec, v primerjavi z 22 % iz leta 2023 ⁽⁵⁾.

2.2 Evropa se trenutno spopada z **dvojnimi izzivom** reševanja krize zaradi visokih življenjskih stroškov in odpravljanja dolgoročnih učinkov deindustrializacije. Tematiki sta tesno povezani in močno vplivata na podjetja, delavce in državljane po vsej Uniji.

2.3 Glavni dejavniki krize zaradi visokih življenjskih stroškov

2.3.1 **Inflacija** se je v letu 2021 povečala zaradi hitrega gospodarskega okrevanja po COVID-19 in je dosegla 2,9 %. Zaradi vojne v Ukrajini in energetske krize se je v letu 2022 stopnja inflacije zvišala na 9,2 %. Nato se je nekoliko znižala na 6,4 % in se v letu 2024 umirila pri 2,6 %. Vendar se inflacija zelo močno občuti, saj cena košarice osnovnih živil stalno narašča ⁽⁶⁾. Inflacija je znatno oslabil kupno moč, kar je povzročilo ogromen finančni pritisk na gospodinjstva s srednjimi in nizkimi dohodki.

2.3.2 Veleprodajne **cene električne energije in plina** so se od konca leta 2022 znatno znižale, vendar so še vedno približno dvakrat višje od preteklih ravni, pri čemer na nihanja vplivajo regulativni ukrepi, tržni pogoji in še vedno prisotne geopolitične napetosti ⁽⁷⁾. Nedavna reforma trga električne energije ni dosegla zelenega rezultata, saj vrstni red gospodarnosti (sistem mejnih cen) odjemalcem preprečuje, da bi v celoti izkoristili uvajanje energije iz obnovljivih virov. V Draghijevem poročilu je izpostavljena velika razlika v cenah električne energije in plina med EU in ZDA ⁽⁸⁾. Stroški energije ostajajo ključnega pomena ne le za industrijo, ki je skupaj s prevozom ena največjih porabnic energije, temveč tudi za najranljivejša gospodinjstva.

2.3.3 Posledice za **ekonomsko neenakost** so bile raznolike in večdimenzionalne ter so med drugim vplivale na dohodek, dostop do zdravstvenega varstva in izobraževanje. Realne plače v letu 2024 naj bi bile v EU še vedno 1,1 % nižje kot leta 2019. Številna gospodinjstva z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki še vedno čutijo negativne učinke obdobja visoke inflacije na svojo kupno moč. V primerjavi z obdobjem pred letom 2022 sta višji zlasti materialna in socialna prikrajšanost ter finančna stiska delavcev ⁽⁹⁾. Hkrati so bile nekatere družbene skupine bolj prizadete kot druge. Najbolj so jih občutili nizkokvalificirani delavci, ženske in mladi. Dolgotrajne učinke je treba še preučiti ⁽¹⁰⁾.

2.3.4 Kriza zaradi visokih življenjskih stroškov, naraščajoče cene energije in posledice pandemije COVID-19 so dodatno zaostrele problem **cenovne dostopnosti stanovanj**. Poleg tega so strukturni dejavniki, kot so urbanizacija, demografske spremembe in spekulativne naložbe v nepremičnine, spodbudili cenovno rast stanovanj ⁽¹¹⁾. Izjemno visoke cene stanovanj niso problem le za gospodinjstva z nizkimi dohodki, temveč tudi za tista s srednjimi dohodki in za mlade. Za mlade je verjetno največji problem priti do stanovanj po dostopni ceni, kar jim preprečuje, da bi se osamosvojili. Čeprav so bile razmere na trgu dela za mlade ob koncu leta 2023 ugodnejše kot v zadnjih letih, se na poti do neodvisnosti še vedno soočajo s številnimi ovirami, med drugim z naraščajočimi življenjskimi stroški in nezmožnostjo, da se odselijo od doma ⁽¹²⁾.

⁽³⁾ Eurobarometer, 2022.

⁽⁴⁾ Eurobarometer, 2024.

⁽⁵⁾ Quality of life in the EU in 2024 – Results from the Living and Working in the EU e-survey (Kakovost življenja v EU v letu 2024 – rezultati elektronske raziskave o življenju in delu v EU), Eurofound, 2025.

⁽⁶⁾ Eurostat.

⁽⁷⁾ Energy prices and costs in Europe (Cene in stroški energije v Evropi), Evropska komisija, 2024.

⁽⁸⁾ Draghi Report – The future of European competitiveness (Draghijev poročilo – Prihodnost evropske konkurenčnosti).

⁽⁹⁾ Labour market and wage developments in Europe - Annual report 2024 (Gibanje trga dela in plač v Evropi, letno poročilo 2024), GD za zaposlovanje, Evropska komisija.

⁽¹⁰⁾ Evropski inštitut za enakost spolov, 2021.

⁽¹¹⁾ Služba Evropskega parlamenta za raziskave, 2024.

⁽¹²⁾ Eurofound, 2023.

2.4 Deindustrializacija v Evropi

V zadnjih nekaj desetletjih Evropa doživlja proces deindustrializacije, ki ga zaznamuje nenehno zmanjševanje prispevka proizvodnje k celotnemu gospodarstvu. V zadnjih letih se je delež industrije v BDP zmanjšal z 21,0 % v letu 2005 na 18,5 % v letu 2022 ⁽¹³⁾. Število delovnih mest v proizvodnji po vsej celini od leta 2008 nezadržno pada, kar vpliva ne le na nizkokvalificirana delovna mesta, temveč tudi na visokokvalificirane strokovnjake ⁽¹⁴⁾. To je posledica več dejavnikov:

2.4.1 globalizacija: v preteklosti so podjetja zaradi zmanjšanja stroškov predala svoje dobavne verige in proizvodne zmogljivosti zunanjim izvajalcem. Selitev proizvodnje v regije z nižjimi stroški dela je povzročila tudi preselitev proizvodnih zmogljivosti, kar je privedlo do zaprtja tovarn in izgube delovnih mest v Evropi;

2.4.2 zamude pri tehnološkem prilagajanju in nezadostno vlaganje v inovacije: z napredkom v avtomatizaciji in digitalizaciji se je zmanjšalo povpraševanje po tradicionalnih delovnih mestih v industriji, zato je nastalo neskladje med spretnostmi delovne sile in potrebami sodobne industrije;

2.4.3 osredotočenost politike na storitve: številna evropska gospodarstva storitveni sektor vse bolj postavljajo v ospredje, zaradi česar je manj poudarka na tradicionalni proizvodnji. Ta premik je prispeval k upadu industrijskih dejavnosti, kar kaže, da je potreben bolj uravnotežen politični pristop;

2.4.4 v procesih deindustrializacije imajo pomembno vlogo tudi trgovinska in industrijska politika EU, okoljska in regulativna politika, demografske spremembe in pomanjkanje delovne sile, pomanjkanje ustreznih naložb ter upad konkurenčnosti;

2.4.5 posledice deindustrializacije so daljnosežne. Regije, ki so bile nekoč uspešne na področju proizvodnje, so doživele gospodarsko stagnacijo, višje stopnje brezposelnosti in vse večje regionalne razlike. Zaradi izgube industrijske zmogljivosti se je povečala tudi odvisnost Evrope od uvoza, zato je celina izpostavljena ranljivostim v globalnih dobavnih verigah in na energetskih trgih, kot so pokazale izkušnje med pandemijo COVID-19.

2.5 Industrija je spet na političnem dnevnem redu

Ponovna industrializacija bi bila najboljša možnost in ponuja strateško pot do:

2.5.1 krepitev gospodarske odpornosti: povečanje skupnih stroškov lastništva, stopnjevanje plač, tudi v državah nečlanicah EU, višji stroški prevoza, višje uvozne dajatve in stroški ter morebitne motnje v oskrbi zmanjšujejo običajno stroškovno prednost zunanjih dobavnih verig. S povečanjem lokalne proizvodnje in zmanjšanjem odvisnosti od nestanovitnih svetovnih dobavnih verig lahko Evropa okrepi svojo gospodarsko stabilnost in strateško avtonomijo;

2.5.2 spodbujanja inovacij: industrija je glavni dejavnik inovacij pri izdelkih, procesih in storitvah. Novi izzivi v zvezi z digitalizacijo in umetno inteligenco, robotiko in krožnim gospodarstvom so ključna priložnost za EU. Ponovno industrializacijo zdaj oblikuje in določa industrija 5.0. Cilj je oblikovanje sodobne, konkurenčne in trajnostne industrijske baze;

2.5.3 spodbujanja trajnostnosti: z vključevanjem trajnostnih praks in krožnega gospodarstva v industrijske dejavnosti lahko EU doseže svoje ambiciozne podnebne cilje, hkrati pa zmanjša odvisnost od surovin in ustvari nove tržne priložnosti;

2.5.4 kakovostnih in varnih delovnih mest ter stalnega socialnega dialoga: industrija spodbuja zaposlovanje, družbo povezuje in ji daje stabilnost;

2.5.5 v nekaterih državah se je uporaba metodologije odkupa, ki ga izvedejo delavske zadrage, izkazala za uspešno izkušnjo, ki bi jo bilo mogoče razširiti tudi na druge države EU. Če je odkup ustrezno strukturiran, se lahko z njim ohrani delovna mesta in proizvodni obrati.

⁽¹³⁾ National accounts and GDP) (Nacionalni računi in BDP), Eurostat, 2024.

⁽¹⁴⁾ The changing structure of employment in the EU: Annual Review 2023) (Struktura zaposlovanja v EU se spreminja: letni pregled 2023), Eurofound, 2023.

2.6 Kontekst strateške politike

Industrija v EU mora s političnimi pobudami, kot so opisane v Draghijevem poročilu o konkurenčnosti EU, in pobudami Komisije odpraviti zaostanek EU za njenimi glavnimi trgovinskimi partnericami, kot sta ZDA in Kitajska.

2.6.1 V dogovoru o čisti industriji je jasno načrtovana pot do osredotočenosti na razogljičenje, čiste tehnologije in spodbujanje naložb. Komisija bo pomagala oblikovati regulativni okvir, ki spodbuja rast, in podprla industrijo pri njenih prizadevanjih za inovacije, povečanje obsega, proizvodnjo izdelkov in zagotavljanje storitev, pri čemer bo sodelovala z vsemi deležniki, da bi zagotovila ciljno usmerjene rešitve za vsako vrednostno verigo.

2.6.2 V kompasu za konkurenčnost, ki temelji na priporočilih iz Draghijevega poročila o prihodnosti evropske konkurenčnosti, so opredeljena tri ključna področja ukrepanja, in sicer (1) inovacije, (2) razogljičenje in konkurenčnost ter (3) varnost in odpornost, ter pet medsektorskih dejavnosti: poenostavitev, odprava ovir za enotni trg, financiranje konkurenčnosti, spodbujanje spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljše usklajevanje politik na ravni EU in nacionalni ravni. Kompas za konkurenčnost bo zagotovil zmanjšanje birokracije brez primere s posebnim poudarkom na evropskih malih in srednjih podjetjih, vključeval pa bo tudi orodje za usklajevanje konkurenčnosti, ki bo državam članicam pomagalo pri sodelovanju v projektih skupnega strateškega interesa.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Z odpravljanjem temeljnih vzrokov deindustrializacije in krize zaradi visokih življenjskih stroškov lahko Evropa oživi svoje gospodarstvo, okrepi svojo delovno silo in izboljša kakovost življenja svojih državljanov. V nadaljevanju je navedenih nekaj ključnih vidikov in priložnosti.

Za podjetja:

3.1.1 ponovna industrializacija je priložnost za izkoriščanje naprednih tehnologij, spodbujanje **inovacij** in krepitev globalne **konkurenčnosti**. Evropska industrija lahko postane vodilna v zeleni in digitalni preobrazbi;

3.1.2 s spodbudo ponovnemu zagonu proizvodnje in vračanjem proizvodnje lahko podjetja ublažijo tveganja zaradi motenj v svetovni **dobavni verigi** in stabilizirajo stroške;

3.1.3 z uvedbo **trajnostnih praks**, usklajenih s podnebnimi cilji EU, se lahko odprejo novi trgi za okolju prijazne izdelke in storitve.

Za delavce:

3.1.4 ponovna osredotočenost na industrijo lahko omogoči **dobro plačana in stabilna delovna mesta** v različnih sektorjih ter rešuje problem brezposelnosti, ki ga je zaostrila deindustrializacija;

3.1.5 naložbe v **izobraževanje in poklicno usposabljanje** prilagajajo delovno silo potrebam sodobne industrije;

3.1.6 lokalno zasidrana in odporna industrija ponuja **stabilnejše zaposlitvene možnosti**, kar zmanjšuje odvisnost od nestanovitnih svetovnih trgov;

3.1.7 s poudarkom na trajnostnih in etičnih praksah se lahko za delavce **izboljšajo delovni pogoji** in varnost delovnega mesta.

Za državljane:

3.1.8 uspešen industrijski sektor spodbuja splošno **gospodarsko stabilnost**, izboljšuje življenjski standard in zmanjšuje revščino;

3.1.9 industrija ponuja kakovostna delovna mesta, ki bodo skupaj z davki, ki jih plačuje industrija, omogočila **javne naložbe** v infrastrukturo in storitve;

3.1.10 oživitve industrijskih območij lahko izboljša infrastrukturo in javne storitve ter ustvari **živahno lokalno gospodarstvo**.

3.2 Na splošno lahko ponovna industrializacija prinese znatne dolgoročne koristi, vendar so z njo povezani tudi izzivi, katerih reševanje zahteva usklajena prizadevanja na ravni EU in ravni držav članic, premišljeno politiko in strateško načrtovanje:

3.2.1 eden največjih izzivov je privabljanje in ohranjanje usposobljenih delavcev. Industrija pri privabljanju in zadrževanju vrhunskih kadrov tekmuje z drugimi gospodarskimi dejavnostmi. Za to mora ponuditi stabilna delovna mesta, konkurenčne plače in možnosti kariernega razvoja. Načrt za kakovostna delovna mesta je pozitivna pobuda Evropske komisije, saj so dobra delovna mesta in dostojni delovni pogoji ključni za privabljanje delavcev. Poleg tega bi bilo treba izvajati politike za aktiviranje in usposabljanje točno določenih segmentov prebivalstva, ki so zunaj trga dela. Opremiti jih je treba s potrebnimi znanji in spretnostmi, pri čemer gre zlasti za ženske, mlade, migrante in druge ranljive skupine. Ravno tako morajo biti države članice odprte za sprejemanje usposobljenih delavcev iz tretjih držav na poenostavljen in nebirokratski način. To vključuje pospešitev postopkov za izdajo delovnih dovoljenj, priznavanje tujih kvalifikacij in enako obravnavo. EU bi si morala prizadevati biti prednostna destinacija za usposobljene delavce z vsega sveta;

3.2.2 usposabljanje, razvoj tehničnih spretnosti in mehkih veščin ter jasne karierni poti in poklicne možnosti za delavce: razvoj industrije zahteva stalno usposabljanje in preusposabljanje delovne sile, da bi spretnosti ustrezale potrebam trga dela. Usposobljena in odporna delovna sila je še posebej pomembna v sektorjih, ki se soočajo z dvojnim preходом. EESO poleg tega pozdravlja poziv Komisije, naj se spremenijo pravila o državni pomoči in uvede socialna pogojenost za javne naložbe, da bi bilo mogoče industrijo bolj spodbujati k naložbam v izpopolnjevanje, preusposabljanje, kakovostna delovna mesta in zaposlovanje delavcev za pravičen prehod. Unija spretnosti in strateški načrt za izobraževanje na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike bi morala prispevati k uresničitvi tega cilja. To usposabljanje bi moralo omogočati neposredno priznavanje in potrjevanje spretnosti delavcev po vsej EU, potem ko jih priznajo javni organi ene države članice, s čimer se zmanjšajo birokratska bremena;

3.2.3 hiter tempo tehnološkega napredka od industrije zahteva stalno prilagajanje in inovacije ter digitalno preobrazbo, ki vključuje uvedbo novih tehnologij, s posebnim poudarkom na močni kibernetski varnosti, da se zagotovita celovitost podatkov in popolno spoštovanje osebnih pravic;

3.2.4 hkratno izvajanje ponovne industrializacije in razogljčenja pomeni izziv. Industrija morajo rast uravnovežiti z okoljsko in družbeno trajnostnostjo. Za izpolnjevanje okoljskih predpisov in pričakovanj potrošnikov je bistveno v industrijske procese vključiti trajnostne prakse. To vključuje sprejemanje zelenih tehnologij, zmanjšanje ogljičnega odtisa in spodbujanje načel krožnega gospodarstva. Za krožne izdelke in inovativne poslovne modele, ki temeljijo na krožnosti, je treba zagotoviti spodbude, da bodo lahko še naprej konkurirali tradicionalnim in dobičkonosnim poslovnim modelom ter da bodo „zeleni“ in „čisti“ izdelki in storitve postali cenovno dostopni;

3.2.5 regulativna in upravna bremena ter čezmejna vprašanja: regulativno okolje EU in postopki upravne odobritve pogosto veljajo za zapletene in obremenjujoče, pri čemer 32 % podjetij EU predpise opredeljuje kot glavno oviro za svoje naložbene dejavnosti⁽¹⁵⁾. Podjetja se soočajo z znatnimi stroški zagotavljanja skladnosti in upravnimi zamudami pri pridobivanju dovoljenj in odobritev, kar jih lahko odvrne od naložb in inovacij. Kljub enotnemu trgu razlike v nacionalnih predpisih, standardih in postopkih ovirajo vstop in povečujejo stroške za podjetja, ki poslujejo v več državah EU. Poenostavitev ne pomeni deregulacije. Ne gre za odpravo zelenega dogovora ali osnovnih socialnih zaščitnih ukrepov niti za to, da bi Evropa postala bolj podobna ZDA. Gre za zmanjšanje birokracije, saj ta nikomur ne koristi;

3.2.6 ponovna industrializacija bi lahko ustvarila nova delovna mesta, vendar bi lahko privedla tudi do njihove izgube tam, kjer avtomatizacija in napredne tehnologije nadomeščajo nekatere vrste dela. Za odpravo tega problema bodo potrebni posebni programi za preusposabljanje in socialne politike;

3.2.7 industrija postaja bolj konkurenčna, zato se lahko poveča pritisk globalnih konkurentov. Za ohranjanje konkurenčne prednosti bodo potrebni nenehne inovacije in naložbena prizadevanja;

⁽¹⁵⁾ Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2025, Evropska komisija, 2025.

3.2.8 socialni dialog, vključno s kolektivnimi pogajanja, mora biti del procesa ponovne industrializacije, da se zagotovi participativni pristop. Delodajalci in delavci bi se morali zavezati oblikovanju in izvajanju konkurenčnih programov usposabljanja, ki spodbujajo industrijsko, socialno in teritorialno kohezijo s kolektivnimi pogajanja in soodločanjem delavcev na ravni podjetij. Nova socialna pogodba bi morala upoštevati tudi organizirano civilno družbo, stališča mladih in zlasti tistih regij, ki jih je prehod najbolj prizadel.

3.3 Vloga industrije kot gonilne sile inovacij in storitev z dodano vrednostjo:

3.3.1 industrija je ključna za ponovno industrializacijo Evrope, saj spodbuja gospodarsko rast, inovacije in trajnostnost. Podpira razvoj storitev visoke vrednosti, blaži krizo zaradi visokih življenjskih stroškov in preprečuje deindustrializacijo s spodbujanjem nadaljnjih inovacij, oživljanjem lokalnih gospodarstev, ustvarjanjem delovnih mest in spodbujanjem prebivalstva, da ostane na industrijskih območjih;

3.3.2 industrija je eden ključnih dejavnikov **inovacij**, ki ima pogosto vodilno vlogo pri raziskavah in razvoju novih tehnologij in procesov. Ta inovativnost se lahko razširi v druge sektorje ter spodbudi nenehno izboljševanje in tehnološki napredek;

3.3.3 industrija pogosto spodbuja **storitve z dodano vrednostjo**, ki krepijo celotno vrednostno verigo. To zajema vse od naprednih proizvodnih tehnik do poprodajnih storitev, ki prispevajo k znižanju proizvodnih stroškov ter vodijo do kakovostnejših izdelkov in večjega zadovoljstva strank;

3.3.4 delovna mesta v industriji, zlasti v visokotehnoloških in naprednih proizvodnih sektorjih, običajno **ponujajo višje plače** kot mnoga delovna mesta v storitvenem sektorju. To lahko prispeva k izboljšanju življenjskega standarda in zmanjšanju dohodkovne neenakosti;

3.3.5 industrijski sektor ponuja pomembne priložnosti za **poklicno rast** in poklicno napredovanje. Delavci imajo lahko koristi od nenehnega učenja, razvoja znanj in spretnosti ter potenciala za napredovanje na višje položaje.

V Bruslju, 18. junija 2025

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE